

Filosofisch Café Hoogeveen

VIJF MODERNE DENKERS OVER DE TOEKOMST VAN DE METAFYSICA

In het voorjaar van 2013 organiseert het Filosofisch Café Hoogeveen een cursus over **“Vijf moderne denkers over de toekomst van de metafysica”**. Deze cursus wordt gegeven door de filosoof **drs. Arend Jagersma**.

Metafysica is een eerbiedwaardige discipline van de wijsbegeerte, waarin de vraag naar de principes van de werkelijkheid en onze kennis daarvan aan de orde wordt gesteld. De term werd voor het eerst gebruikt als betiteling van een boek van Aristoteles. Dit boek werd geacht pas na de *Physica* te worden bestudeerd en handelde over de meest algemene kenmerken van het zijnde, die als fundamenteën van de fysieke wereld fungeren. Het Griekse begrip ‘metafysica’ duidt dan ook op hetgeen na de fysica komt of boven de fysica uitgaat, en zich aan zintuiglijke bestudering onttrekt. Aristoteles zelf sprak juist over de ‘eerste filosofie’. Die formulering doelt zowel op de methodische volgorde, als ook op de hoge plaats in de filosofische rangorde. Metafysica houdt zich bezig met het diepere en het hogere – bij uitstek de vermeende bezigheid van de wijsgeer.

Het Filosofisch Café Hoogeveen is een initiatief van een groep mensen in de regio Hoogeveen, die als doel hebben om belangstelling te kweken voor de filosofie, de kennis van de filosofie te vergroten en met behulp van de filosofie bewustzijn te ontwikkelen in onze samenleving. Daarbij wordt o.m. gebruik gemaakt van de volgende middelen/activiteiten:

- lezingen over filosofie, filosofen en aanverwante onderwerpen met de mogelijkheid om vragen te stellen en te discussiëren;
- cursussen over filosofie en over bekende en minder bekende filosofen;
- leesgroepen, waarin onderwerpen die worden behandeld in inleidingen en lezingen, kunnen worden voorbereid door kleine groepjes geïnteresseerden.

De activiteiten vinden plaats in Hoogeveen.

In het Filosofisch Café Hoogeveen is iedereen welkom die van denken en praten houdt.

U bent van harte uitgenodigd om elke laatste dinsdag van de maand uw geest te scherpen tijdens inleidingen en lezingen over bekende filosofen en interessante onderwerpen, waarbij er gelegenheid is van gedachten te wisselen.

Op de website www.filosofischcafehoogeveen.nl vindt u onder meer het programma van het lopende of komende seizoen, waar nodig met aanvullende informatie.

Heeft u ideeën, wensen of opmerkingen over het programma, dan horen wij dat graag!

Werkgroep Filosofisch Café Hoogeveen

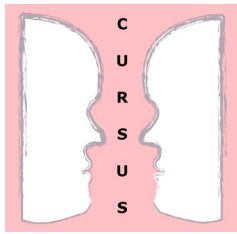
De werkgroep Filosofisch Café Hoogeveen bestaat momenteel uit de volgende personen:

- **Klaas Reenders** (voorzitter/penningmeester);
- **Alex van der Haar** (PR/werving sprekers);
- **Hans Haasjes** (verslagen besprekingen);
- **Margreet Jongebreur** (lid);
- **Ernst Kuntz** (website/email/adresbestanden/grafische vormgeving).

Bereikbaarheid

De werkgroep is te bereiken via:

- **info@filosofischcafehoogeveen.nl** (email);
- **0528-27 28 99** (telefoon).

Vijf moderne denkers over de toekomst van de metafysica (vervolg)

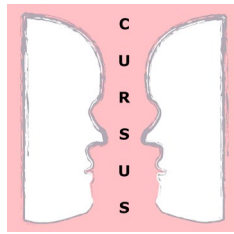
Vanaf de 17e eeuw nam de rede een steeds hogere vlucht en begon de opmars van het wetenschappelijke denken. Deze ontwikkeling had in de moderne filosofie tot gevolg dat het voorheen vanzelfsprekende bestaansrecht van de metafysica in toenemende mate ter discussie werd gesteld. De moderne filosofiegeschiedenis kenmerkt zich door een metafysica-kritische inslag. Zo hebben de volgende moderne denkers zich uitvoerig met de vraag naar de status, het bestaansrecht en de toekomst van de metafysica beziggehouden.

College 1: David Hume (1711-1776)

Als een der belangrijkste representanten van het zogenaamde 'Engelse empirisme' bepleit Hume een fundering van al onze kennis aanspraken op de waarneming en dus op de zintuigen. Daarmee ondermijnt hij stelselmatig de mogelijkheid voor het ontwikkelen van filosofische opvattingen die metafysisch van aard zijn. Begrippen als 'substantie' en 'ziel' worden in zijn werk grondig geëvalueerd en bekritiseerd. Ook natuurwetenschappelijke noties van metafysische aard als 'causaliteit' zijn naar zijn oordeel onvoldoende doordacht.

College 2: Immanuel Kant (1724-1804)

In de kritische filosofie van Kant, ook wel het 'transcendentiaal idealisme' genoemd, wordt de klassieke metafysica als

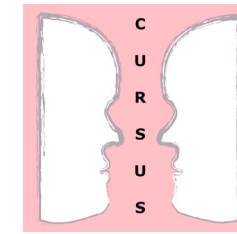
vorm van kennis gediskwalificeerd. Kennis, zo legt Kant in zijn *Kritiek van de zuivere rede* uit, komt altijd tot stand via een proces van samenwerking tussen de zintuigen en het verstand. Metafysica als leer van de werkelijkheid die het zonder de rol van de zintuigen meent te kunnen stellen is onhoudbaar. Tenzij deze zich beperkt tot de bestudering van de mogelijkheidsvoorwaarden voor ons kenvermogen.

College 3: Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831)

In Hegel's absoluut-idealistische systeem wordt een poging ondernomen de filosofie van Kant te voltooien. De kantiaanse filosofie zou aan eenzijdigheden lijden die pas door een nieuwe dialectische benadering kunnen worden opgehelderd en verholpen. Deze complexe onderneming geeft in Hegel's denken aanleiding tot een herwaardering van de klassieke metafysica, omdat hij meent dat het mensen wel degelijk gegeven is de beginselen van de werkelijkheid te kunnen kennen.

College 4: Ludwig Wittgenstein (1889-1951)

Zoals uit zijn *Tractatus logico-philosophicus* blijkt is de jonge Wittgenstein in de ban van de logica in relatie tot de taal. Omdat hij bovendien met het oog op kennis een grote rol toekent aan de waarneming, wordt hij door velen, bijv. door de zogenaamde logisch-positivisten, gezien als een radicale criticus van de metafysica. Wittgenstein zelf distantieerde zich echter van deze interpretatie en sloeg

in zijn latere denken een nieuwe weg in, zoals uit zijn *Logische Onderzoekingen* blijkt.

College 5: Martin Heidegger (1889-1976)

Heidegger's werk kan worden beschouwd als een voortdurende reflectie op en worsteling met de klassieke metafysica. In zijn hoofdwerk *Sein und Zeit* poogt hij het oeroede en oer metafysische zijnsbegrip te rehabiliteren, nadat dit begrip van de filosofie van Plato en Aristoteles zou zijn ontheilgd. Na de wereld eeuwenlang te hebben geduid als een verzameling beheersbare zijnden, moeten we ons weer ontvankelijk proberen te maken voor een vernemende houding die het verstaan van het zijn mogelijk maakt.

Cursusdata:

De cursus vindt plaats op **5, 12 en 19 februari** en **5 en 12 maart 2013** (5 dinsdagavonden).

Aanvangstijd:

19:45 uur (start cursus)

Lokatie:

Bibliotheek Hooftveen (Willemskade 27)

Kosten:

€ 75,00 voor de gehele cursus

Aanmelding:

Bij voorkeur via het webformulier op de website (<http://www.filosofischcafehooftveen.nl/cursussen.html>).